

รายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน
จากเวทีประชุมสัมมนา 4 ภาค
(ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหมืองแร่
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จัดทำโดย

โครงการนิติธรรมสิ่งแวดล้อม (En-law)

รายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงม่หิน

จากเวทีประชุมสัมมนา ๔ ภาค

(ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหมืองแร่
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จัดทำโดย

โครงการนิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)

มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

โครงการศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน	ก
รายงานผลการศึกษาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน	
รวม ๔ ภาค	
๑. ผลการศึกษาในภาพรวม	๑
๑.๑ สภาพปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน:ภาพรวม	๑
๑.๒ สภาพปัญหาในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการอนุญาตประทานบัตรเหมือง:ภาพรวม	๒
๒. ผลการศึกษาแยกตามภูมิภาค	
๒.๑ เวทีภาคกลาง	๕
๒.๒ เวทีภาคเหนือ	๑๓
๒.๓ เวทีภาคใต้	๒๓
๒.๔ เวทีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๒๙
ภาคผนวก	
รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน	
เวทีภาคกลาง	ก
เวทีภาคเหนือ	ข
เวทีภาคใต้	ค
เวทีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ง

โครงการศึกษาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนในหลายพื้นที่ว่า การดำเนินกิจการเหมืองแร่และโรงโม่หินได้ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบและมีปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น โดยเป็นผลกระทบทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ ปัญหาการทำลายแหล่งต้นน้ำของชุมชนบริเวณดอยแม่อกฮู จังหวัดเชียงราย และที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ในประเด็นปัญหาผลกระทบทางด้านสังคม พบว่ามีปัญหาการใช้ความรุนแรงในการตอบโต้กลุ่มผู้คัดค้านการดำเนินกิจการเหมืองแร่และโรงโม่หินในหลายพื้นที่ อาทิ การลอบสังหารแกนนำชาวบ้านที่คัดค้านการดำเนินการกิจการเหมืองแร่และโรงโม่หิน การข่มขู่คุกคาม รวมทั้งการใช้กระบวนการทางกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมจัดการกับกลุ่มที่คัดค้านโครงการ

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีคณะอนุกรรมการฯ พบว่า การทำเหมืองหินในหลายพื้นที่มีผลกระทบโดยตรงต่อราษฎรในพื้นที่ แต่ไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอยู่อย่างปกติสุข แม้เมื่อราษฎรร้องเรียน กลับไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเดือดร้อน โดยสาเหตุสำคัญที่มาจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดแหล่งหินและการอนุญาตประทานบัตรและพื้นที่ป่า รวมทั้งการติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการเหมืองแร่และโรงโม่หิน มักจะละเลยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าวได้ระบุไว้ชัดเจนว่า การตัดสินใจดำเนินกิจการเหมืองแร่และโรงโม่หินนั้น ต้องให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น

ดังนั้น คณะอนุกรรมการฯ จึงเห็นควรให้มีการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน รวม ๔ ภาค คือภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อรวบรวมข้อมูลระดับภาค มาประมวล และสังเคราะห์ ร่วมกับข้อมูลจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของในพื้นที่ต่างๆ ของคณะอนุกรรมการฯ และฐานข้อมูลจากโครงการศึกษาข้อมูลเชิงวิชาการกรณีปัญหาเหมืองแร่ เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายที่กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ ในการกำหนดแหล่งหิน และการอนุมัติประทานบัตรการทำเหมืองหินและโรงโม่หินเพื่อนำเสนอต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาเรื่องปัญหาและผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินในพื้นที่ต่าง ๆ
๒. เพื่อนำผลการศึกษามาประมวล และสังเคราะห์ ร่วมกับข้อมูลจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของในพื้นที่ต่าง ๆ ของคณะกรรมการฯ และฐานข้อมูลจากโครงการศึกษา ข้อมูลเชิงวิชาการกรณีปัญหาเหมืองแร่ เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย นำเสนอต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตการดำเนินการ

๑. ศึกษารวบรวมข้อมูลปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินในพื้นที่กรณีปัญหา ทั้ง ๓ ภาค จากกลุ่มเป้าหมายและองค์กรเครือข่ายต่างๆ ดังนี้
 - (๑) เวทีภาคกลาง (รวมภาคตะวันออกและภาคตะวันตก) จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 - (๒) เวทีภาคเหนือ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - (๓) เวทีภาคใต้ จัดขึ้นในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - (๔) เวทีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมรักษสุข โรงพยาบาลเวชประสิทธิ์ จังหวัดขอนแก่น
๒. จัดทำรายงานผลการศึกษาเรื่องปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน ๔ ภาค

องค์กรผู้รับผิดชอบ

- คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

**รายนาม คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ**

๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณประดิษฐ์ เจริญไทยทวี	ประธานอนุกรรมการ
๒. นางสุนี ไชยรส	อนุกรรมการ
๓. นายวสันต์ พานิช	อนุกรรมการ
๔. นางรตยา จันทรเทียร	อนุกรรมการ
๕. นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ	อนุกรรมการ
๖. นายศศิน เฉลิมลาภ	อนุกรรมการ
๗. นายสุธี ยืนยง	อนุกรรมการ
๘. นางวิภา แก้วสังข์ทอง	อนุกรรมการและเลขานุการ
๙. นางสาวธิดิมา รุญเจริญ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลข
๑๐. นางสาวเพ็ญพรรณ อินทปิ่นดี	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลข

รายงานผลการศึกษาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

จากเวทีประชุมสัมมนา ๔ ภาค

โดย คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหมืองแร่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหมืองแร่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน จำนวนทั้งสิ้น ๔ เวที คือ เวทีภาคกลาง (ภาคกลาง รวมถึงภาคตะวันออกและภาคตะวันตก) ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อระดมความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา ผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่ และกระบวนการแก้ไขปัญหาที่กำลังมีการดำเนินการอยู่และข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ๆ ต่อการแก้ไขปัญหา

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายซึ่งถูกกำหนดให้เป็นกรณีศึกษาสภาพปัญหา ของทั้ง ๔ เวที ถูกกำหนดขึ้นตามกรอบลักษณะสภาพปัญหา ๓ ลักษณะคือ

๑. พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน และกลุ่มชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบได้มาร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว
๒. พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ แล้ว แต่ยังไม่ได้ดำเนินการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. พื้นที่ที่ยังไม่เกิดผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่กำลังมีการยื่นคำขอประทานบัตร, พื้นที่ที่ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งหินอุตสาหกรรมแล้ว รวมถึงพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าจะมีการยื่นคำขอประทานบัตรและประกอบกิจการโรงโม่หิน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน เวที ๔
ภูมิภาค

๑. ผลการศึกษาในภาพรวม

๑.๑ สภาพปัญหา และผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน : ภาพรวม

เนื่องจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินจะต้องมีการระเบิดภูเขา การขนย้ายหินมาย่อยยังโรงโม่หิน ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็คือ เสียงที่ดังรบกวนชุมชน แรงสั่นสะเทือนขณะระเบิด

ภูเขาและขณะย่อยหิน เกิดฝุ่นละอองในระหว่างการระเบิดภูเขา การขนส่ง และขณะย่อยหิน ในบางพื้นที่ที่มีการดำเนินการในลักษณะทั้งวันทั้งคืน เสียงดัง แรงสั่นสะเทือน ฝุ่นละอองจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ฝุ่นละอองจากกิจการดังกล่าวมักฟุ้งกระจาย ปลิวไปตกยังหลังคาบ้านพักอาศัย ทำให้หลายพื้นที่ไม่สามารถใช้น้ำฝนที่ไหลลงมาตามร่องหลังคาได้ ฝุ่นละอองยังได้ปลิวไปเกาะตามต้นไม้ ใบไม้ทำให้ต้นไม้ตาย รวมถึงการฟุ้งกระจายไปปกคลุมนาข้าว ไร่สวนซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร

ฝุ่นละอองยังก่อให้เกิดผลกระทบด้านสุขภาพแก่สมาชิกในชุมชน คือ มีผลต่อระบบทางเดินหายใจ คือ เกิดอาการหายใจไม่สะดวก เจ็บหน้าอก ไอ

เศษหินที่ปลิวเนื่องจากแรงระเบิดมักก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน และร่างกายของสมาชิกในชุมชน และยิ่งไปกว่านั้นหากเศษหินปลิวไปตกยังบริเวณที่เป็นแหล่งน้ำ หรือคู คลอง บริเวณชุมชน จะทำให้เกิดการทับถมแหล่งน้ำนั้น ๆ

นอกจากนี้ การขนส่งหินยังทำให้ถนนชำรุด เสียหาย

ในบางพื้นที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดี สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมเหมืองหินและโรงม่ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายทั้งในแง่คุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดังกล่าว (ดูตารางที่ ๑ ประกอบ)

๑.๒ สภาพปัญหาในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการอนุญาตประทานบัตรเหมือง : ภาพรวม

- กรณีการขอประทานบัตรเหมือง

พระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้กำหนดให้มีกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตการประกอบกิจการเหมืองหรือพิจารณาอนุญาตประทานบัตร กล่าวคือ หน่วยงานอนุญาต คือ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรมนั้น จะต้องดำเนินการปิดประกาศการยื่นขอประทานบัตรของเอกชนไว้ในที่เปิดเผย ณ อุตสาหกรรมประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ และที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ซึ่งขอประทานบัตรแห่งหนึ่งฉบับ เพื่อให้ประชาชนหรือชุมชนมีโอกาสได้โต้แย้ง โดยอาจเป็นการโต้แย้งในสิทธิที่ดินหรือเรื่องอื่น ๆ รวมถึงการคัดค้านการขอประทานบัตร หากไม่มีผู้โต้แย้งภายใน ๒๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศอุตสาหกรรมประจำท้องที่ซึ่งจะสามารถดำเนินการในขั้นตอนต่อไป (มาตรา ๔๙)

นอกจากนี้ ในปี ๒๕๓๘ กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือสั่งการให้กรมทรัพยากรธรณี (ปัจจุบันคือกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) ดำเนินการในกรณีที่มีการยื่นคำขอประทานบัตรใหม่ว่าให้การพิจารณาคำขอประทานบัตร จะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บันทึกข้อความที่ อก ๐๑๐๐/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘) กล่าวคือ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จะไม่ดำเนินการเพื่อพิจารณาอนุญาตประทานบัตรแปลงนั้น หรือปฏิเสธคำขอประทานบัตรดังกล่าว หากคำขอประทานบัตรแปลงใดไม่ได้รับความเห็นชอบหรือมีข้อ

โต้แย้งจากสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลตำบล ซึ่งต่อมากลุ่มการปกครองยังได้ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติสำหรับสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการให้ความเห็นเกี่ยวกับการขออนุญาตประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรม (หนังสือ ที่มท. ๐๓๑๘/๗๕๐ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑) โดยสาระสำคัญของแนวทางในทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ให้ผู้ใหญ่บ้านจัดประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำศาสนาและประชาชนของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อพิจารณาข้อดี/ข้อเสีย และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ จากการขอประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรม

๒. ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล/สภาตำบล จัดประชุมสภาฯ เพื่อพิจารณาข้อดี/ข้อเสีย ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ จากการขอประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรม โดยให้เชิญหน่วยงานต่าง ๆ และองค์กรอิสระที่ปฏิบัติงานและ หรือมีสำนักงานอยู่ในพื้นที่ ตำบลที่ขออนุญาตประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรมมาร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย

๓. ให้องค์การบริหารส่วนตำบล/สภาตำบล กรอกข้อมูลลงในแบบหลักเกณฑ์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาคำขอประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรม พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลตามข้อ ๑ และข้อ ๒ สรุปความเห็นเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ผ่านนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ไม่ว่าจะเป็นในเวทีภาคกลาง (ภาคกลางรวมถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันตก) ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกลับไม่ถูกดำเนินการในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ อบต. ในหลายพื้นที่มีปัญหาไม่ปฏิบัติตามกระบวนการขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างครบถ้วน กล่าวคือ ไม่มีการแจ้งหรือปิดประกาศแจ้งให้ชุมชนทราบว่าจะมีเหมืองหินหรือโรงโม่หินมาดำเนินการกิจการ หรือไม่แจ้งให้ชุมชนทราบถึงสิทธิในการคัดค้าน หรือหากมีการแจ้งให้ชุมชนทราบ ก็เป็นช่วงเวลาที่ใกล้ครบกำหนดเวลาคัดค้าน ทำให้ชุมชนในหลายพื้นที่ไม่สามารถทำการคัดค้านได้ทันเวลา (ดูตารางในหัวข้อที่ ๒ ประกอบ)

- กรณีการขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

หากผู้ประกอบการต้องการดำเนินการกิจการเหมืองหินหรือโรงโม่หินในเขตป่าสงวนจะต้องดำเนินการตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2539 (ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๙) ได้แก่

ข้อ ๖ ต้องยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ป่านั้นตั้งอยู่

ข้อ ๗ นายอำเภอหรือปลัดอำเภอจะต้องจัดทำรายงาน ความเห็นเบื้องต้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน ๗ วันนับตั้งแต่วันที่รับคำขอ

- ข้อ ๙ พื้นที่ที่จะพิจารณาอนุญาตได้ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้
- (๑) ไม่เป็นพื้นที่ป่าซึ่งใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการป่าไม้
 - (๒) ไม่ขัดกับมาตรการการใช้ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ มาตรการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน และมาตรการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้แล้ว หรือผู้ขออนุญาตจะต้องปฏิบัติตามมาตรการที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดไว้
 - (๓) ไม่เป็นบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงามอันควรรักษาไว้
 - (๔) ไม่เป็นบริเวณที่ควรรักษาไว้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า
 - (๕) ไม่มีปัญหากับราษฎรในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง และต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่
 - (๖) ต้องมีไม้ขนาดความโตวัดโดยรอบลำต้นตรงที่สูง ๑๓๐ เซนติเมตร ตั้งแต่ ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตรขึ้นกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ไม่เกินไร่ละ ๔ ต้น หรือมีไม้ขนาดความโตเกิน ๑๐๐ เซนติเมตรขึ้นไป ขึ้นกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ไม่เกินไร่ละ ๒ ต้น
 - (๗) ต้องมีลักษณะขนาด อาณาเขตและเนื้อที่เหมาะสมกับกิจการตามวัตถุประสงค์ที่ขอและแผนการใช้พื้นที่ตามโครงการประกอบคำขอ
 - (๘) ไม่ขัดกับหลักในการพิจารณาอนุญาตในกรณีต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ ของระเบียบนี้

ซึ่งในกรณีการใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติของกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน พบประเด็นปัญหาสำคัญ ได้แก่

- (๑) ราษฎรไม่ได้รับรู้ข้อมูลการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ป่า รวมทั้งการขออนุญาตทำเหมืองหิน จนกระทั่งกรมป่าไม้ / กรมอุทยานแห่งชาติ อนุมัติจนผู้ขอได้รับประทานบัตรแล้ว โดยกรมฯ ชี้แจงว่า กรมฯ ได้พิจารณาว่าไม่ใช่พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ และการขออนุญาตของผู้ประกอบการได้ผ่านขั้นตอนจากหน่วยงานอื่นมาแล้วตามลำดับ จึงพิจารณาอนุญาต

(๒) การตีความหมายป่าอุดมสมบูรณ์ ของกรมป่าไม้ /กรมอุทยานแห่งชาติแตกต่างจากชาวบ้าน คือ กรมฯ จะพิจารณาว่าเป็น “ลุ่มน้ำชั้น ๑ เอ หรือ บี” แต่ชาวบ้านให้ความหมาย “ป่าอุดมสมบูรณ์” ว่าเป็นป่าที่ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ได้แบ่งตามเกณฑ์การของราชการ

(๓) เมื่อการขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าที่หมดอายุแล้ว ในระหว่างที่ผู้ประกอบการดำเนินการขออนุญาตต่ออายุพื้นที่ป่านั้น หากประธานบัตรเหมืองหินยังไม่หมดอายุ ระหว่างรอการต่อใบอนุญาตใช้พื้นที่ป่า ผู้ประกอบการก็ยังทำเหมืองหินต่อไปได้ จนกว่ากรมฯ จะออกต่อใบอนุญาตใหม่

๒. ผลการศึกษาแยกตามภูมิภาค

๒.๑ เวทีภาคกลาง

๒.๑.๑ สภาพปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
กรณีกลุ่มชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบได้มาร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว		
(๑) กรณีเขาบุงกะเชอร์ บ้านบุงกระเชอร์ ต.น้ำรอบ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	สืบเนื่องจากผลกระทบจากโรงโม่หินที่หมู่บ้านเขาผาแรด ดังนั้นเมื่อผู้ประกอบการมายื่น ขอใบอนุญาตตั้งเหมืองแร่แคล ไซด์ที่บ้านเขาบุงกะเชอร์ ชาวบ้านที่หมู่บ้านเขาผาแรดจึง มาเตือนถึงผลกระทบด้าน สุขภาพและสิ่งแวดล้อม และ การไม่มีการจ้างงาน ชาวบ้าน บุงกระเชอร์จึงคัดค้านการขอ อนุญาตจนสำเร็จ	

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
(๒) กรณีบ้านเขาชะอางกลางทุ่ง กิ่งอำเภอลำลูกเกด ต.ห้วยทับ มอญ จ.ระยอง	เหมืองหินและโรงโม่หิน	จนถึงปัจจุบัน แม้ผู้ประกอบการจะ ได้รับประทานบัตรไปแล้ว แต่กรม ศิลปากรเขต ๕ ได้สำรวจพบแหล่ง โบราณคดี จึงยังไม่มี การดำเนิน กิจการเหมืองหินหรือโรงโม่หินแต่ อย่างใด รวมถึงจังหวัดจึงยังไม่ อนุญาตให้ครอบครองวัตถุระเบิด (ก่อนหน้านี้ ประมาณ 2 ปี เคยมีการ ทดลองโม่ แต่ยังไม่มีการระเบิด คือ เอาแมคโครไปขุดหินลงดินเครื่อง) แต่ชาวบ้านคัดค้านไม่ให้มีการเดิน ดำเนินกิจการเหมืองและโรงโม่ จน เกิดเหตุการณ์ผู้นำชาวบ้านคือนาย นรินทร์ โพธิ์แดง ประธานกลุ่ม คุ้มครองสิ่งแวดล้อม กิ่งอำเภอลำลูก เกด ถูกลอบยิงเสียชีวิต เมื่อวันที่ ๑ พ.ค.๕๕
(๓) กรณีเทือกเขาแรด จ.กาญจนบุรี	เหมืองหินและโรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - ฝุ่นเกาะตามต้นไม้ - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ , ชาวบ้านเป็นโรคปอดฝุ่นหิน - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ ผู้ประกอบการนำหินที่โม่แล้วไปถม แม่น้ำแควน้อย - แรงระเบิด แรงสะเทือนทำให้บ้าน ร้าว กระจกของศาลจ.กาญจนบุรี แตกเสีย - ถนนเสียหายบางช่วง - เสียงดัง - ผลกระทบต่อทัศนียภาพ

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
		- ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว คือ วัดบ้านถ้ำ (ร.๕ เคยเสด็จประพาส และเจอซากโครงกระดูกมนุษย์โบราณ) และวัดถ้ำเขาน้อย แรงระเบิดยังทำให้ถ้ำถล่มบางส่วนพังเสียหาย - เกิดการข่มขู่ คุกคามชาวบ้าน
พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองฯ แล้ว แต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ		
(๔) กรณีเขาชีฝอย จ.อุทัยธานี	โรงโม่หิน (ขณะนี้โรงงานปิดแล้ว ประมาณ 7-8 เดือน เนื่องจากใบอนุญาตหมดอายุ เมื่อผู้ประกอบการพยายามขอต่อใบอนุญาต แต่ชาวบ้านคัดค้าน จึงไม่ได้รับการต่อใบอนุญาต)	- อ่างเก็บน้ำบริเวณใกล้ๆ ที่ระเบิดหินไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ - เวลาถล่มหินส่ง ทำให้เกิดฝุ่นละอองฟุ้งปลิว ปกคลุมบ้านเรือนและนาข้าว - ถนนเสียหาย - เสียงดัง
(๕) กรณี อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์		- มีผลต่อการอุปโภคบริโภคน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เนื่องจากอ่างเก็บน้ำอยู่ใต้โรงโม่หิน - ผลกระทบเรื่องเสียง ฝุ่นละออง - ถนนระยะทางจากโรงโม่ประมาณ ๒ กิโลเมตรชำรุด เสียหาย - เสียงดัง
(๖) กรณี ต.คลองหาด อ.คลองหาด จ.สระแก้ว	โรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - กระบดต่อไร่ข้าวโพด (ไม่ออกดอก) - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ - เสียงดัง - ทรัพยากรภูเขาบริเวณนี้ถูกระเบิดไปจนเกือบหมดแล้ว

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
(๗) พื้นที่เขาภูและเขาพระเอก ต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี	เหมืองหินและโรงโม่หิน	- ปัญหาฝุ่นละออง กระทบต่อน้ำ อุปโภคและบริโภค - ถนนเสียหาย
๘. กรณีหมู่บ้านเขาผาแรด ต.น้ำรอบ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	โรงโม่หิน	- กระทบต่อไร่ข้าวโพด และสวน ผลไม้ - อาจกระทบต่อการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวที่ เขาทินเทิน

๒.๑.๒ ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการ
อนุมัติประทานบัตรเหมือง

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๑) กรณีบ้านบุงกะเชอร์ ต.น้ำรอบ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดได้ส่งเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดและได้ สวน (๔ เมษายน ๒๕๕๕) - ปิดประกาศการขอประทานบัตรของบริษัทเอกชน (๕ เมษายน ๒๕๕๕) และขอให้ อบต.น้ำรอบประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบ - ราษฎรหมู่ที่ ๒,๓ และ ๕ ทำหนังสือถึงนายอำเภออ.ลานสัก ได้แย้ง คำขอประทานบัตร (๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕)
(๒) กรณีบ้านเขาชะอางกลางทุ่ง ต.ห้วยทับมอญ จ.ระยอง	- ชาวบ้านไม่ทราบเรื่องมาก่อน อบต.และทางอำเภอไม่เคยชี้แจงให้ ชาวบ้านรับทราบ
(๓) กรณีเทือกเขาแรด จ.กาญจนบุรี	- อบต.ได้ชี้แจงว่าจะมีเหมืองหินและโรงโม่หินมาตั้ง แต่ชาวบ้านไม่ ทราบถึงสิทธิที่สามารถคัดค้านได้ - ชาวบ้านไม่ได้คัดค้าน เพราะไม่คิดว่าจะมีผลกระทบที่รุนแรง
(๔) กรณีเขาชี้อย จ.อุทัยธานี	- ชาวบ้านไม่ได้คัดค้าน เพราะไม่ทราบว่าจะมีโรงโม่หินมาตั้งใกล้ ชุมชน เนื่องจากอบต. ไม่ได้แจ้งข้อมูล
(๕) กรณี อ.บางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์	- ชาวบ้านไม่ทราบเรื่องมาก่อน
(๖) กรณี ต.คลองหาด อ.คลองหาด จ.สระแก้ว	- โรงโม่หินตั้งมานานแล้ว ก่อนที่จะมีอบต. ส่วนราชการอื่นๆ เคย ให้ข้อมูลชาวบ้านด้วยวาจาแต่เพียงว่าจะมีโรงงานมาตั้งในพื้นที่

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๗) พื้นที่เขาพระเอก ต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี	- การขอประทานบัตรเกิดในสมัยที่ยังเป็นสภาตำบล โดยการขออนุญาตดำเนินการในต.ทุ่งหลวง แต่พื้นที่แรกที่ได้รับผลกระทบคือ ต.ดอนแร่
(๘) กรณีบ้านเขาผาแรด ต.น้ำรอบ อ.ลานสกก จ.อุทัยธานี	- อบต. ได้ทำการแจ้งให้ชาวบ้านทราบ แต่ชาวบ้านไม่ได้คัดค้าน เพราะมีความหวังว่าจะมีการจ้างงานในพื้นที่ แต่ปรากฏว่าไม่มีการจ้างงานในพื้นที่ เนื่องจากโรงงานนำเครื่องจักรมาใช้เป็นหลัก

๒.๑.๓ กระบวนการแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรค

จากการระดมข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย (๔ กลุ่ม) และการแลกเปลี่ยนหลังจากการนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ พบว่าชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการเผชิญหน้ากับปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน ได้ดำเนินการ เพื่อพยายามป้องกันและเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) การใช้กลไกตามขั้นตอนทางกฎหมาย

กลไกทางกฎหมายที่ใช้	ปัญหาและอุปสรรค
➤ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของประชาชน หรือการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมตามมาตรา ๔๙ แห่งพ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐	• ชาวบ้านโต้แย้งไม่ทันภายในระยะเวลา • ชาวบ้านไม่ทราบข้อมูลในขั้นตอนๆ นี้ • ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ขาดแกนนำ • ชาวบ้านมีความเกรงใจผู้ประกอบการ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล
➤ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของ องค์การบริหารส่วนตำบล	• อบต. ในหลายๆ พื้นที่เห็นด้วยกับโครงการ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย • ขาดแกนนำ

(๒) การใช้กระบวนการร้องเรียน

การร้องเรียน	ปัญหาและอุปสรรค
➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในระดับท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรประจำท้องถิ่น (เดิม) หรือ อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ท้องถิ่น (ปัจจุบัน) ➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในส่วนกลาง ➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจอนุญาตให้ใช้พื้นที่ เช่น กรมป่าไม้ ➢ ร้องเรียนต่อส่วนราชการฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ, ผู้ว่าราชการจังหวัด ➢ ยื่นหนังสือต่อ อบต. ➢ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ➢ ไม่มีการดำเนินการร้องเรียนใดๆ เลย	• หน่วยงานรัฐรับเรื่องแล้ว ไม่ดำเนินการ/ไม่ให้คำตอบใดๆ • ข้าราชการ, ผู้นำชุมชน เข้าข้างผู้ประกอบการ • ข้าราชการ, ผู้นำชุมชน เข้าข้างผู้ประกอบการ • ไม่กล้าไปร้องเรียน • เจ้าหน้าที่รัฐไม่ยอมรับเรื่องร้องเรียน • หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปิดบัง ปิดเป็นข้อมูลข่าวสาร • ภาครัฐพยายามเจรจาให้ชาวบ้านยินยอม • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ชาวบ้านเกรงใจผู้ประกอบการ • อบต. เข้าข้างผู้ประกอบการ

(๓) การใช้กระบวนการทางสังคม

รูปแบบกระบวนการทางสังคม	ปัญหาและอุปสรรค
➢ การสร้างเวทีประชาคม/เวทีชุมชน หรือเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภายในพื้นที่ ➢ การสร้างองค์ความรู้ในชุมชน ➢ การขยายเครือข่ายการต่อสู้จากชุมชนไปสู่ข้าราชการ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ➢ ประสานงานกับสื่อมวลชน	• ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ชาวบ้านเกรงใจผู้ประกอบการ • ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิและกฎหมาย • ขาดความรู้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงวิชาการ • ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • หน่วยงานรัฐเข้าข้างผู้ประกอบการ • ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้านไม่ถูกนำเสนอ

04
76.5
TH
9/5/52
25547

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รูปแบบกระบวนการทางสังคม	ปัญหาและอุปสรรค
➢ เปิดเวทีสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ➢ เดินขบวนมายังสำนักพระราชวังเพื่อเสนอขอพระราชทานตั้งสวนพฤกษศาสตร์ จากสมเด็จพระเทพฯ ➢ แสวงหาข้อมูล หลักฐานใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง	• ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้านไม่ถูกนำเสนอ • ถูกมองว่าเป็นพวกก่อความวุ่นวาย • ขาดองค์ความรู้ที่จะมาสนับสนุน

๒.๑.๔ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

(๑) การดำเนินการเชิงรุกในระดับนโยบาย

ก. ข้อเสนอต่อแนวทางการสนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินจากกลุ่มต่าง ๆ มีหลายระดับ กล่าวคือ

- เสนอให้มีการยกเลิกการกำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม ภาครัฐควรปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ, การกระจายการใช้ทรัพยากรไปยังจังหวัดอื่น ๆ หรือการเปลี่ยนแหล่งการผลิต, เสนอให้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำเข้าจากต่างประเทศ, การใช้วัสดุอื่นทดแทน, การนำวัสดุ/ผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ (recycle)

- เสนอให้จัด Zoning ที่ดินเพื่อใช้ในกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินในแต่ละจังหวัดแทนการกำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม โดยสำรวจพื้นที่สำหรับการประกอบกิจการเหมืองหินให้รอบคอบ ควรให้อยู่ห่างจากชุมชน และต้องไม่ใช่พื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งนิเวศวิทยา หรือเป็นแหล่งโบราณคดี ฯลฯ และต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และการให้ความเห็นชอบจากประชาชน และให้มีการประชาพิจารณ์

- เสนอให้ลดการอนุญาตสัมปทาน

ข. หน่วยงานผู้มีอำนาจอนุญาต (เช่น กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมป่าไม้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) ควรดำเนินการให้รอบคอบกว่าที่เป็นอยู่

ค. ต้องสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้มแข็ง

ง. รวบรวมและเสนอรายชื่อผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ให้แก่นายกรัฐมนตรี

- จ. เสนอให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินราชการในระดับท้องถิ่น
- ฉ. เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบ CEO เข้ามาดูแลแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่ต่อชาวบ้านและชุมชนโดยตรง

(๒) การดำเนินการผ่านกระบวนการกฎหมาย

- ก. ให้มีการร่างกฎหมายแก้ไข พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และเสนอให้เพิ่มโทษ
- ข. รวบรวมรายชื่อเพื่อผลักดันร่างกฎหมายแก้ไข พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
- ค. กำหนดให้เหมืองและโรงโม่หินทุกแห่งต้องจัดทำ EIA โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้งก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินการจัดทำ EIA ทั้งนี้รวมถึงเมื่อมีการเปลี่ยนชนิดแร่เป็นหินอุตสาหกรรมด้วย
- ง. กำหนดให้มีการดำเนินการฟื้นฟูผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในชุมชน รวมถึงการจ่ายค่าชดเชย
- จ. กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อการพัง/ชำรุดของถนน
- ฉ. ตั้งองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อม
- ช. ภาครัฐที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับภายในพื้นที่ชุมชนไปจนถึงระดับส่วนกลางจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหที่ชุมชนร้องเรียนไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๓) การเสริมสร้างศักยภาพของชาวบ้านและชุมชน

- ก. ควรจัดให้มีการอบรมความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน
- ข. ควรจัดให้มีการอบรมความรู้ด้านสิทธิและกฎหมาย รวมถึงเครื่องมือ/กลไกตามกฎหมายและกลไกอื่น ๆ ให้แก่ชุมชน
- ค. แกนนำต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ง. เสริมสร้างความรู้ จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ให้ความรู้แก่ประชาชน
- จ. สนับสนุนให้เกิดเวทีสิทธิของประชาชน
- ฉ. เสริมสร้างความสามารถในการต่อรองกับผู้ประกอบการ
- ช. จัดทำแผนชุมชน ควบคู่ไปกับการต่อสู้และนำแผนชุมชนเสนอประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้าไปรับผิดชอบดูแล และนำแผนชุมชนเสนอต่อสมาชิกชุมชนให้มีส่วนร่วมด้วย
- ซ. หาข้อมูลทรัพยากรชุมชน เลือกลำจุดดีเพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญ และเพื่อดึงบุคคลภายนอกเข้ามาร่วมรับรู้ปัญหา

- ณ. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านสื่อทางเลือกอื่นๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หอกระจายข่าว
- ญ. ขยายแนวร่วมเพื่อมาสนับสนุนการต่อสู้หรือการแก้ไขปัญหา เช่น กลุ่มเยาวชน, แนวร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ, นักการเมืองท้องถิ่น
- ฎ. สร้างเครือข่ายในระดับภูมิภาคเพื่อร่วมมือ ช่วยเหลือกันด้านข้อมูลและอื่น ๆ
- ฏ. ในพื้นที่ที่มีผู้มีอิทธิพล กลุ่มต่อสู้ควรประสานงานกันโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวหรือชื่อ

๒.๒ เวทีภาคเหนือ

๒.๒.๑ สภาพปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองฯ และได้มาร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว		
(๑) กรณีพื้นที่เนินมะปราง จ.พิษณุโลก	เหมืองหินและโรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - กระทบต่อผลผลิตข้าว และไร่ข้าวโพด - ผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำ - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจเนื่องจากเนินมะปรางเป็นพื้นที่แอ่งกระทะ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - การคุกคามผู้ได้รับผลกระทบ และนายพิทักษ์ โตนวุธ ประธานกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ม.รามคำแหง ที่ปรึกษาแกนนำราษฎร ถูกยิงเสียชีวิตในพื้นที่ เมื่อวันที่ ๒๑ พ.ค.๕๕
(๒) กรณีดอยแม่ฮ่อม อ.ฝาง จ.เชียงใหม่	เหมืองหินและโรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว กระทบต่อน้ำอุปโภคและบริโภค - ฝุ่นจากการขนส่ง

T 1406
ACC NO. 12-6 พ.ร. 2547
DATE RECEIVED
CALL NO. 338-26 ๐๙๒๑๗

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
		- ฝุ่นเกาะตามต้นไม้ ไร่นา ทำให้เม็ดข้าวไม่สมบูรณ์ - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ, น้ำมักมีฝุ่น, ทำให้บริโภคไม่ค่อยได้, ขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตรและไร่นา, กระทบต่อลำน้ำใหญ่ เช่น น้ำแม่ต๋าก ซึ่งมีส่วนรับน้ำจากขุนน้ำแม่อกฮู, เกิดการแย่งชิงน้ำ - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ, เด็ก ๆ มักไม่สบาย, ผู้ใหญ่หายใจไม่สะดวก - ถนนชำรุด เสียหาย - เสียงดังรบกวน - กระทบต่อแหล่งโบราณสถาน ที่ใช้เป็นที่พักพิง คือการประกอบพิธีถวายช้างเผือกทุกปีก่อนฤดูทำนา - การจราจรติดขัด - การคุกคามผู้ได้รับผลกระทบ และนายบุญยง อินต๊ะวงศ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านน่าน ร่องห้า ต.ผางาม ถูกยิงเสียชีวิตขณะอยู่ที่บ้านกับครอบครัว เมื่อวันที่ ๒๐ ธ.ค.๕๕
(๓) กรณีพื้นที่แม่แตง ต.แม่หอพระ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	โรงโม่หิน	- ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำซึ่งเป็นต้นน้ำลำธารของแม่น้ำแม่ป๋อนซึ่งชาวบ้านใช้ประโยชน์มานานหลายร้อยปี - โรงโม่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำคือน้ำพุเจ็ดสี และน้ำตกบัวตองเพียง 800 เมตร - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
		- กระทบต่อวัดถ้ำบัวตอง (ห่างจากโรงโม่หินเพียง 1.5 กิโลเมตร) น้ำตกบัวตอง และน้ำพุ 7 สี - การคุกคามผู้ได้รับผลกระทบ
(๔) กรณีพื้นที่ ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน	เหมืองหินและโรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - กระทบต่อแหล่งน้ำ คือทำให้ลำห้วยตื้นเขิน เป็นผลให้เกิดน้ำท่วมพื้นที่การเกษตร ไม่สามารถทำการเกษตรได้ - กระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - การคุกคามผู้ได้รับผลกระทบ
กรณีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินแล้ว แต่ยังไม่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ		
(๕) กรณีพื้นที่ ต.ป่าคาย และ ต.น้ำพี อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์	โรงโม่	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - เศษหินกระเด็นลงไร่นาสวนที่ใกล้เคียง - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - ผลิตผลทางเกษตรไม่ดี ไม้สวนไม้ติดดอก - แหล่งน้ำตื้นเขิน - กระทบต่อระบบทางเดินหายใจ, ทำให้เป็นภูมิแพ้ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - ถ้าธรรมชาติซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของค้างคาวที่สวยงามเกิดความเสียหาย - เกิดความขัดแย้งภายในชุมชน - ชาวบ้านในชุมชนเคยถูกข่มขู่คุกคาม

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
(๖) กรณีพื้นที่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่	เหมืองหินและโรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - ผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำ - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจเนื่องจากอากาศเป็นพิษ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - แรงสั่นสะเทือนทำให้บ้านเรือนร้าว - การขนส่งทำให้เกิดขยะ
(๗) กรณีพื้นที่ ต.ช่องแคบ อ.พบพระ จ.ตาก	โรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้, ทำให้ใบพืชหงิกงอ เป็นรา, พืชผักที่ปลูกไว้เพื่อกินเสียหาย - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ, หายใจไม่สะดวก - ผลกระทบต่อร่างกาย คือ เกิดผื่นคัน อักเสบ รักษาไม่หาย - ถนนเสียหาย - เสียงดัง
(๘) กรณีพื้นที่ ต.หนองหลวง อ.เมือง จ.ตาก	เหมืองหิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้, ผลไม้หรือพืชผักตามธรรมชาติออกดอกผลลดน้อยลงมาก - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ คือน้ำในห้วยและบ่อบางจุดเริ่มเน่าเสีย ไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก สงกลิ่นเหม็น - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - คัดตามร่างกาย - ถนนเสียหาย

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
		- เสี่ยงดัง - คนในชุมชนถูกข่มขู่คุกคาม
(๙) กรณีพื้นที่ ต.บ้านป็น อ.ลอง จ.แพร่	เหมืองหิน	- เศษหินและฝุ่นละอองปลิวกระจาย - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ คือ เกิดการทับถมของเศษหิน ทำให้น้ำเสีย และน้ำเสียไหลลงไร่นาของชาวบ้าน ทำให้ผลผลิตเสียหาย (ข้าวในนาตาย) - เสี่ยงดัง

๒.๒.๒ ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการอนุมัติประทานบัตรเหมือง

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๑) กรณีพื้นที่เนินมะปราง จ.พิษณุโลก	- เหมืองหินและโรงโม่หินโรงแรกมาตั้งครั้งแรกในประมาณปี ๒๕๓๘-๒๕๓๙ โรงที่ ๒ เข้ามาตั้งประมาณปี ๒๕๓๙ ชาวบ้านไม่ทราบเรื่องมาก่อนเนื่องจากสภาพตำบลไม่ได้แจ้ง - ต่อมาปี ๒๕๓๙-๒๕๔๐ จะมีเหมืองและโรงโม่มาตั้งอีกประมาณ ๖ โรง แต่ชาวบ้านสามารถคัดค้านได้ทันภายในกำหนดเวลา
(๒) กรณีดอยแม่อกฮู อ.เวียงชัย จ.เชียงราย	- ชุมชนไม่ทราบมาก่อน และไม่ได้รับการแจ้งหรือชี้แจงจากอบต. หรือจากหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐว่าจะมีกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินมาเปิดดำเนินการในพื้นที่ - ชุมชนไม่ทราบมาก่อนว่าพื้นที่ของตนถูกประกาศเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม
(๓) กรณีพื้นที่แม่แตง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	- ชุมชนไม่ทราบมาก่อน และไม่ได้รับการแจ้งหรือชี้แจงจากอบต. หรือจากหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐว่าจะมีกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินมาเปิดดำเนินการในพื้นที่ - ชาวบ้านทราบเรื่องมีประทานบัตรอนุมัติไปแล้ว

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๔) กรณีพื้นที่อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน	- พื้นที่นี้เคยเป็นเหมืองแร่ฟลูออไรด์มาก่อน แล้วจึงเปลี่ยนมาทำเหมืองหิน โดยไม่มีการสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้าน, ไม่มีการจัดทำรายงาน EIA ใหม่
(๕) กรณีพื้นที่ ต.ป่าคายและ ต.น้ำพี อ.ทองแสนขัน จ.อุดรดิตถ์	- ผู้นำของหมู่บ้าน และสจ.ในพื้นที่ ไม่บอกชาวบ้านทั้งที่มีข้อมูล, อบต. ไม่เคยสอบถามความเห็นชาวบ้าน ไม่มีหน่วยงานใดให้ข้อมูลหรือชี้แจงถึงผลดี ผลเสีย
(๖) กรณีพื้นที่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่	- ชุมชนไม่ทราบมาก่อน และไม่ได้รับการแจ้งหรือชี้แจงจากอบต. หรือจากหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐว่าจะมีกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินมาเปิดดำเนินการในพื้นที่
(๗) กรณีพื้นที่อ.พบพระ จ.ตาก	- ไม่ทราบมาก่อนว่าจะมีโรงโม่หินมาเปิดดำเนินการ และไม่ได้รับการแจ้งหรือชี้แจงจากอบต. หรือจากหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
(๘) กรณีพื้นที่อ.เมือง จ.ตาก	- ไม่มีการสอบถามความคิดเห็นของชุมชน หรือชี้แจงถึงผลดีผลเสียให้ชาวบ้านได้รับทราบเลย, และไม่ได้รับการสอบถามความคิดเห็นหรือชี้แจงจากอบต. หรือจาก
	หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ
(๙) กรณีพื้นที่อ.ลอง จ.แพร่	- ไม่ทราบมาก่อนว่าจะมีเหมืองหินมาเปิดดำเนินการ, อบต. ไม่เคยสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้าน และไม่เคยแจ้งหรือชี้แจงใด ๆ แก่ชาวบ้าน, หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ก็ไม่เคยแจ้งหรือชี้แจงใด ๆ

๒.๒.๓

กระบวนการแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรค

จากการระดมข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย (๔ กลุ่ม) และการแลกเปลี่ยนหลังจากการนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ พบว่าชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการเผชิญหน้ากับปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน ได้ดำเนินการเพื่อยุติการขัดแย้งและเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) การใช้กลไกตามขั้นตอนทางกฎหมาย

กลไกทางกฎหมายที่ใช้	ปัญหาและอุปสรรค
➤ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของประชาชน หรือการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมตามมาตรา ๕๙ แห่งพ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐	• ชาวบ้านโต้แย้งไม่ทันภายในระยะเวลา • ชาวบ้านไม่ทราบข้อมูลในขั้นตอนๆ นี้ • ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ขาดแกนนำ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ส่วนราชการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร • ไม่ได้รับข้อมูลจากภาครัฐและได้ข้อมูลไม่ถูกต้อง
➤ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของ องค์การบริหารส่วนตำบล	• อบต. ในหลาย ๆ พื้นที่เห็นด้วยกับโครงการ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย • บางพื้นที่ อบต. ไม่ให้ความเห็นชอบ แต่กลับถูกฟ้องเป็นคดีอาญา • หน่วยงานรัฐยังไม่ยุติการพิจารณา • ขาดแกนนำ

(๒) การใช้กระบวนการร้องเรียน

การร้องเรียน	ปัญหาและอุปสรรค
➤ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในระดับท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรประจำท้องที่ (เดิม) หรือ อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ท้องที่ (ปัจจุบัน) ➤ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในส่วนกลาง ➤ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจอนุญาตให้ใช้พื้นที่ เช่น กรมป่าไม้ ➤ ร้องเรียนต่อส่วนราชการฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ, ผู้ว่าราชการจังหวัด ➤ ยื่นหนังสือต่อ อบต.	• ไม่กล้าไปร้องเรียน • หน่วยงานรัฐรับเรื่องแล้ว ไม่ดำเนินการ/ไม่ให้คำตอบใดๆ • ข้าราชการ, ผู้นำชุมชน เข้าข้างผู้ประกอบการ • เจ้าหน้าที่รัฐไม่ยอมรับเรื่องร้องเรียน • ไม่มีความคืบหน้า ทางอำเภอไม่รับฟังข้อมูลจากชาวบ้าน • ลำช้า ไม่รับฟังความเห็นของชาวบ้าน หรือกรณี ที่รับว่าจะแก้ปัญหา แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการ • ภาครัฐพยายามเจรจาให้ชาวบ้านยินยอม • อบต. เข้าข้างผู้ประกอบการ

	• หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปิดบัง บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร • อนุมัติโดยไม่ฟังเสียงของประชาชน
➢ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
➢ ไม่มีการดำเนินการร้องเรียนใด ๆ เลย	• ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล

(๓) การใช้กระบวนการทางสังคม

รูปแบบกระบวนการทางสังคม	ปัญหาและอุปสรรค
➢ การสร้างเวทีประชาคม/เวทีชุมชน หรือเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภายในพื้นที่	• ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล
➢ การสร้างองค์ความรู้ในชุมชน	• ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและความรู้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
➢ การขยายเครือข่ายการต่อสู้จากชุมชนไปสู่ข้าราชการ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา	• ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • หน่วยงานรัฐเข้าข้างผู้ประกอบการ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล
➢ ประสานงานกับสื่อมวลชน ➢ เปิดเวทีสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ	• ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้านไม่ถูกนำเสนอ
➢ รวมตัวกันชุมนุมประท้วง	• ถูกมองว่าเป็นพวกก่อความวุ่นวาย
➢ แสวงหาข้อมูล หลักฐานใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง	• ขาดองค์ความรู้ที่จะมาสนับสนุน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล

๒.๒.๔ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

๑) การดำเนินการเชิงรุกในระดับนโยบาย

ก. เสนอให้มีการยกเลิกการกำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม หากจำเป็นต้องกำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม จะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

ข. เสนอให้จัดโซนนิ่ง โดยศึกษาปริมาณความต้องการใช้ที่ดิน/ความเหมาะสมของพื้นที่ โดยยึดหลักการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ค. ชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอนของกระบวนการ

ง. แกไขนโยบายที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงการตัดสินใจของภาคประชาชน

จ. หามาตรการป้องกัน กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้างผู้ประกอบการ

ฉ. ปรับปรุงแก้ไขระบบ EIA โดยต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ/ขั้นตอน

ช. ควรนำระบบการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA) มาใช้

ซ. ต้องเปิดเผยข้อมูลให้แก่สาธารณะชนทราบ โดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม

ณ. ชาวบ้านในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองหินและ/หรือโรงโม่หินต้องการให้ยกเลิกประทานบัตร และใบอนุญาตผู้ประกอบการ

๒) การดำเนินการผ่านกระบวนการกฎหมาย

ก. ใช้ช่องทางตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ข. แก้ไขหลักเกณฑ์ ระเบียบ ที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงการตัดสินใจของภาคประชาชน

ค. แก้ไขหลักเกณฑ์ในการให้ประทานบัตร โดยกำหนดให้มีการเปิดเผย/ให้ข้อมูลแก่ประชาชนก่อนพิจารณาอนุมัติประทานบัตร

ง. ชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอนของกระบวนการ

๓) การเสริมสร้างศักยภาพของชาวบ้านและชุมชน

ก. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ได้รับผลกระทบ

ข. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อสร้างพลังในการต่อสู้

ค. เสนอให้มีการพัฒนาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน และการใช้สิทธิของชุมชน โดยขอการสนับสนุนจากนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรอิสระต่าง ๆ

ง. จัดอบรมความรู้ด้านสิทธิตามกฎหมายของประชาชนและขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ข้าราชการทั่วประเทศ

จ. ให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน

ฉ. ขยายเพื่อน : รณรงค์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหา ผลกระทบ และแนวทางการแก้ไขให้คนในพื้นที่ร่วมรับรู้ปัญหา ให้เข้าใจถึงความเดือดร้อนและความเป็นจริง

ช. หาแนวร่วมในหน่วยงานภาครัฐ

ช. ขยายเครือข่ายไปยังนักวิชาการ

ฉ. สร้างและขยายเครือข่ายข้ามจังหวัด

ญ. นักวิชาการจะต้องลงพื้นที่จริงเพื่อหาข้อเท็จจริง และต้องนำเสนอข้อมูลทั้งด้านดีและผลกระทบเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ

ฎ. ให้มีการดำเนินงานวิจัยถึงผลดี ผลเสียและผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงไม้หิน

ฏ. ประสานงานร่วมกับสื่อมวลชน

ฐ. ชุมชน นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน รวมถึงสื่อมวลชนควรร่วมมือกันในบทบาทของการเฝ้าระวังและตรวจสอบผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงไม้หิน

ท. เสริมสร้างศักยภาพการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะ องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเป็นกลางยิ่งขึ้น

๒.๓ เวทีภาคใต้

๒.๓.๑ สภาพปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ และโรงโม่หินและได้ร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ		
(๑) กรณีพื้นที่เขาถ้ำแรด ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	เหมืองหินและโรงโม่หิน (หมู่ 5 ของตำบลปากแจ่ม อ.ห้วยยอด)ล่าสุดผู้ประกอบการโรงโม่กำลังดำเนินการขอประทานบัตรภูเขาสูงใหม่ในพื้นที่หมู่ 1 และ หมู่ 3 ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - แร่สั่นสะเทือนจากการระเบิด - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ ทำให้ต้นไม้พืชผล เช่น ยางพารา ได้รับความเสียหาย - ส่งผลกระทบต่อพันธุ์พืชต่าง ๆ เช่น กล้วยไม้ รองเท้านารี จันทน์ผา ถูกทำลาย - ไม่สามารถนำน้ำฝนมาบริโภคได้ - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ - บ่อน้ำของชาวบ้านรั่วและพัง - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - ถ้ำที่สวยงามหลายแห่งได้รับผลกระทบ - แผ่นดินทรุด - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - เกรงว่าทรัพยากรในพื้นที่ ได้แก่ เทือกเขาหินปูน แหล่งน้ำ สภาพป่าดั้งเดิมที่อุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่าต่างๆ (เช่น ลิงเสน ช้าง ค้างคาว รังนกกาหิน) รวมถึงกล้วยไม้พันธุ์ และพันธุ์พืชสมุนไพรต่างๆ จะได้รับผลกระทบและความเสียหายหากมีการอนุมัติประทานบัตร

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินและยังไม่มี การร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ		
(๒) กรณีพื้นที่อ.ร้อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช	โรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - ผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำ - ไม่สามารถนำน้ำฝนมาบริโภคได้ - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ, มีอาการแสบคอ คอแห้ง เด็กเล็ก ๆ เกิดอาการหลอดลมอักเสบบ่อยครั้ง - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - กระทบต่อสัตว์ป่า เช่น ผึ้งลิงที่เคยอาศัยอยู่ในป่า ก็หนีหายไปเนื่องจากกลัวการระเบิดหิน - มีการคุกคามข่มขู่
(๓) กรณีพื้นที่อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	โรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้, ต้นไม้ไม่เติบโต - ผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำ เนื่องจากมีการนำหินไปทิ้งในแหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรก - สัตว์ป่าที่อยู่ในป่า ไม่มีที่อยู่ ที่กิน บางส่วนบุกรุกไปกินผัก เช่น ข้าวโพด ฯลฯ ของชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียง - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
(๔) กรณีพื้นที่อ.อ่าวลึก จ.กระบี่	อยู่ระหว่างการขออนุญาตสร้างโรงโม่หิน	- ราษฎรในพื้นที่เกรงว่าจะเกิดผลกระทบต่อทรัพยากร สิ่งแวดล้อมสุขภาพ และวิถีชีวิต
(๕) กรณีพื้นที่อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช	ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากเหมืองหิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน, ไม่สามารถบริโภคน้ำฝนได้ - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้, ต้นไม้ไม่เติบโต พืชผลไม่ได้ผลผลิตตามที่ควร - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ ทำให้เกิดน้ำเสีย - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - ทำให้โบราณสถานทรุดโทรม

๒.๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการอนุมัติประทานบัตรเหมือง

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๑) กรณีพื้นที่เขาถ้ำแรด อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	- โรงโม่ที่มีอยู่เดิม ชาวบ้านไม่เคยได้รับการแจ้งข้อมูลว่าจะมีโรงโม่มาตั้ง - ส่วนเหมืองหินนั้นกำลังอยู่ระหว่างขอประทานบัตร ชาวบ้านในหมู่บ้านหมู่ที่ 1 ทราบเรื่องก่อน จึงร่วมกับหมู่ 3 ที่จะได้รับผลกระทบดำเนินการคัดค้านทันทีภายใน 20 วัน (วันที่ 1 สิงหาคม 2545 ยื่นหนังสือคัดค้านกรมทรัพยากรธรณีจังหวัด, วันที่ 5 สิงหาคมยื่นหนังสือต่อนายอำเภอ และวันที่ 6 สิงหาคม ยื่นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด)
(๒) กรณีพื้นที่อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช	- ไม่เคยมีการสอบถามความเห็นของราษฎรในพื้นที่
(๓) กรณีพื้นที่อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	- โรงโม่หินเกิดขึ้นก่อนจะมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
(๔) กรณีพื้นที่อ.อ่าวลึก จ.กระบี่	- ราษฎรในพื้นที่ทราบเนื่องจากการกว้านซื้อที่ดิน และมีการขอความเห็นชอบจากอบต.

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
๕) กรณีพื้นที่อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช	- ไม่ทราบมาก่อนว่าบริเวณข้างเคียงจะมีโรงโม่หินมาตั้ง

๒.๓.๓ กระบวนการแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรค

(๑) การใช้กลไกตามขั้นตอนทางกฎหมาย

กลไกทางกฎหมายที่ใช้	ปัญหาและอุปสรรค
➢ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของประชาชน หรือการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมตามมาตรา ๔๙ แห่งพ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐	• ชาวบ้านโต้แย้งไม่ทันภายในระยะเวลา • ชาวบ้านไม่ทราบข้อมูลในขั้นตอนๆ นี้ • ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ขาดแกนนำ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ส่วนราชการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร • ไม่ได้รับข้อมูลจากภาครัฐและได้ข้อมูลไม่ถูกต้อง
➢ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของ องค์การบริหารส่วนตำบล	• ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการในขณะที่อบต. เห็นด้วย เนื่องจาก อบต. ได้รับข้อมูลไม่ชัดเจน ทำให้เข้าใจว่ายังมีอีกหลายหน่วยงานดำเนินการเพื่อตรวจสอบอีกหลายครั้ง • ขาดแกนนำ

(๒) การใช้กระบวนการร้องเรียน

การร้องเรียน	ปัญหาและอุปสรรค
➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในระดับท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรประจำท้องถิ่น (เดิม) หรือ อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ท้องถิ่น (ปัจจุบัน)	• ไม่กล้าไปร้องเรียน • หน่วยงานรัฐรับเรื่องแล้ว ไม่ดำเนินการ/ไม่ให้คำตอบใดๆ • ข้าราชการ, ผู้นำชุมชน เข้าข้างผู้ประกอบการ

➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในส่วนกลาง ➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจอนุญาตให้ใช้พื้นที่ เช่น กรมป่าไม้ ➢ ร้องเรียนต่อส่วนราชการฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ, ผู้ว่าราชการจังหวัด ➢ ยื่นหนังสือต่อ อบต.	• เจ้าหน้าที่รัฐไม่ยอมรับเรื่องร้องเรียน • ไม่มีความคืบหน้า ทางอำเภอไม่รับฟังข้อมูลจากชาวบ้าน • ลำช้า ไม่รับฟังความเห็นของชาวบ้าน หรือกรณีที่ได้รับจะแก้ปัญหา แต่ก็ไม่ได้ดำเนินการ • ภาครัฐพยายามเจรจาให้ชาวบ้านยินยอม • อบต. เข้าข้างผู้ประกอบการ
	• หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปิดบัง บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร • อนุมัติโดยไม่ฟังเสียงของประชาชน
➢ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
➢ ไม่มีการดำเนินการร้องเรียนใด ๆ เลย	• ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล

(๓) การใช้กระบวนการทางสังคม

รูปแบบกระบวนการทางสังคม	ปัญหาและอุปสรรค
➢ การสร้างเวทีประชาคม/เวทีชุมชน หรือเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภายในพื้นที่	• ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล
➢ การสร้างองค์ความรู้ในชุมชน	• ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและความรู้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
➢ การขยายเครือข่ายการต่อสู้จากชุมชนไปสู่ข้าราชการ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา	• ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • หน่วยงานรัฐเข้าข้างผู้ประกอบการ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล
➢ ประสานงานกับสื่อมวลชน ➢ เปิดเวทีสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ	• ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้านไม่ถูกนำเสนอ
➢ รวมตัวกันชุมนุมประท้วง	• ถูกมองว่าเป็นพวกก่อความวุ่นวาย
➢ แสวงหาข้อมูล หลักฐานใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง	• ขาดองค์ความรู้ที่จะมาสืบสวน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล

๒.๓.๔ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลักษณะการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

๑) การดำเนินการเชิงรุกในระดับนโยบาย

- ก. ให้นำสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้อย่างเป็นจริง
- ข. เสนอให้มีการยกเลิกการกำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม
- ค. ชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกขั้นตอนของกระบวนการ
- ง. ภาครัฐควรดำเนินการให้มีการศึกษาทบทวนถึงผลดีและผลกระทบของกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน
- จ. ภาครัฐควรเน้นการดำเนินการที่เป็นการป้องกันเหตุ มิใช่การแก้ไขปัญหาผลกระทบ
- ฉ. ภาครัฐควรดำเนินการแก้ไขปัญหาลักษณะที่เกิดขึ้นจากกิจการเหมืองหินและโรงโม่โดยยึดแนวทางประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ช. ห้ามมาตรการป้องกัน กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าข้างผู้ประกอบการ

๒) การดำเนินการผ่านกระบวนการกฎหมาย

- ก. ให้นำสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้อย่างเป็นจริง
- ข. ภาครัฐต้องออกกฎหมายให้รัดกุมในการควบคุมการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินมิให้เกิดผลกระทบ
- ค. การบังคับใช้กฎหมายควรดำเนินการโดยยึดหลักความยุติธรรม

๓) การเสริมสร้างศักยภาพของชาวบ้านและชุมชน

- ก. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ได้รับผลกระทบ
- ข. ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในทรัพยากรท้องถิ่นให้แก่ชุมชนในพื้นที่
- ค. ปลุกฝังจิตสำนึกให้รักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่
- ง. ให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน
- จ. หาแนวร่วมที่เป็นนักวิชาการ เพื่อคอยทำหน้าที่ที่ปรึกษา
- ฉ. รณรงค์ให้นักวิชาการทำงานอย่างตรงไปตรงมา
- ช. แนะนำให้องค์กรพัฒนาเอกชนรับรู้ถึงปัญหาของแต่ละชุมชนแต่ละพื้นที่

ช. ต้องการให้องค์กรพัฒนาเอกชนทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูล เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง

ณ. องค์กรพัฒนาเอกชนควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการจัดเวทีระดมความคิดเห็นและประสานงานเพื่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่

ญ. สร้างและขยายเครือข่ายข้ามจังหวัด

๒.๔ เวทีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒.๔.๑ สภาพปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
(๑) ต.ทุ่งนาเลา อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ	โรงโม่หิน	- โรงโม่หินตั้งอยู่กลางชุมชน การย่อยหินทำให้เกิดฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน - ฝุ่นละอองก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกายและระบบทางเดินหายใจ - ฝุ่น เศษหินที่ปลิวตกในไร่/นา กระทบต่อผลผลิต - ไม่สามารถนำน้ำฝนมาบริโภคได้ - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ เนื่องจากโรงโม่ตั้งอยู่เหนือน้ำผุดนาเลา น้ำผุดน้ำพุหินลาด และน้ำผุดนาวงเดือน และน้ำซับน้ำซึมต่าง ๆ ทำให้แหล่งน้ำเหล่านี้แห้งเหือดหาย - เศษหินตกใส่แหล่งน้ำทำให้เกิดการทับถม และฝุ่นละอองคลุมแหล่งน้ำ - แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรลดลง - กระทบต่อถ้าแกลบซึ่งเป็นแหล่งน้ำซับ น้ำซึม - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - มีการข่มขู่คุกคามชาวบ้าน โดยเจ้าหน้าที่รัฐ

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
(๒) ต.ดงมะไฟ อ.สุวรรณคูหา จ.หนองบัวลำภู	เหมืองหิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน ไม่สามารถนำน้ำฝนมาบริโภคได้ - ฝุ่นละอองทำให้เกิดโรคทางเดินทางหายใจ, เป็นโรคลมพิษ - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้ - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - เศษหิน และฝุ่นละอองจากการระเบิดหิน ตกลงในที่ไร่/นา ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิต - เกิดตะกอนในแหล่งต้นน้ำ ทำให้น้ำเสีย, ต้นน้ำถูกทำลาย, ทำให้ขาดต้นน้ำลำธาร - ไม่สามารถนำน้ำฝนมาบริโภคได้ - ถนนเสียหาย - เสียงดัง - เกิดความแตกแยกในชุมชน - มีการคุกคามข่มขู่ - ผู้นำการคัดค้านเสียชีวิต - กระทบต่อวัดสำนักปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ - กระทบต่อวัดผายา และวัดผาโขงและโรงเรียน - ผลกระทบต่อสถานที่ประวัติศาสตร์ คือ ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ และวัตถุโบราณต่างๆ ที่อยู่ในถ้ำ
(๓) ต.หนองกุงแก้ว อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู	เหมืองหินและโรงโม่หินและอยู่ระหว่างการขอต่อประทานบัตร	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน, อากาศเป็นพิษ - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ เกิดผลกระทบต่อผลผลิต - ผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - ถนนเสียหาย

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
		- เกิดความแตกแยกในชุมชน - เสียดัง - จุดไฟเผาป่า - สัตว์ป่าลดน้อยหมดไป
(๕) อ.วังสวาป, อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น		- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน, ไม่สามารถบริโภคน้ำฝนได้ - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิดทำให้บ้านเรือนแตกกร้าว - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นข้าว ต้นไม้, ต้นไม้ไม่เติบโต พืชผลไม่ได้ผลผลิตตามที่ควร - ผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำซึ่งเชื่อมต่ออุทยานภูผาม่านและน้ำหนาว - การระเบิดทำให้กลบถ้ำน้ำซึ่งบริเวณนี้มีตาน้ำมากแต่ขณะนี้ปริมาณน้ำลดลง - ทำลายแหล่งท่องเที่ยว - เสียดัง
(๖) ต.ผาสามยอด อ.กึ่งเอราวัณ จ.เลย	เหมืองหิน/โรงโม่หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน - แรงสั่นสะเทือนจากการระเบิด - ฝุ่นเกาะตามสวนผลไม้ กระทบต่อผลผลิต - ทำลายแหล่งต้นน้ำคลองบ้านขาม่วง, อาจทำให้น้ำใต้ดินแห้งหายไป - ผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ - ถนนเสียหาย
		- เกิดความแตกแยกในชุมชน - เสียดัง - กระทบต่อวัดและถ้ำ - มีการคุกคามข่มขู่ชาวบ้าน - ชุมชนเกิดความแตกแยก

พื้นที่	สภาพปัญหา	ผลกระทบ
		- ตัดถนนผ่านป่าไม้ และไร่ของชาวบ้าน เป็นการทำลายทรัพยากรและทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน
(๗) อ.ประจำ จ.บุรีรัมย์	โรงไม้หิน	- ฝุ่นละอองที่ฟุ้งปลิว ปกคลุมหลังคาบ้านเรือน และเกิดฝุ่นไปทั่วทุกครัวเรือน - กระทบต่อสุขภาพกายและระบบทางเดินหายใจ - ฝุ่นเกาะตามพืชไร่ ต้นไม้, ต้นไม้ไม่เติบโต - ทำให้น้ำในแม่น้ำแห้ง, ลดลง - ทำให้ขาดน้ำในการทำเกษตร - ทำลายพื้นที่ป่าไม้ เพราะดำเนินการในป่าดงใหญ่ - เสี่ยงดัง - มีการข่มขู่คุกคามชาวบ้าน

๒.๔.๒ ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในขั้นตอนการอนุมัติประทานบัตรเหมือง

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๑) ต.ทุ่งนาเลา อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ	- ทางราชการ อบต. ผู้ประกอบการ และผู้นำชุมชนไม่แจ้งให้ประชาชน ชุมชนทราบ
(๒) ต.ดงมะไฟ อ.สุวรรณคูหา จ.หนองบัวลำภู	- อบต. ไม่เคยถามความคิดเห็น ความต้องการราษฎรในพื้นที่ - ส่วนราชการไม่เคยแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการโรงไม้หินให้ประชาชนทราบ
(๓) ต.หนองกุงแก้ว อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู	- ไม่มีการติดประกาศทั้งที่ทำการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและที่ว่าการอำเภอ - ชุมชนไม่ทราบมาก่อนว่าทางจังหวัดได้ประกาศให้พื้นที่อ.ศรีบุญเรืองเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม
(๔) อ.วังสาวป จ.ขอนแก่น	- หน่วยราชการไม่เคยประกาศให้ทราบ (ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘) ซึ่งชาวบ้านได้รับทราบเรื่องเมื่อมีการอนุมัติประทานบัตรแล้วเมื่อปี ๒๕๔๒ ซึ่งชาวบ้านได้คัดค้านมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘

พื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
(๕) ต.ผาสามยอด อ.กิ่งเอราวัณ จ.เลย	- ผู้ประกอบการร่วมมือกับอบต. และส่วนราชการ ปกปิดข้อมูลชุมชน - ต่อมาเมื่อทราบข้อมูล ประชาชนและชุมชนได้คัดค้านแต่ก็ยังมีการให้อนุญาต
(๖) อ.ประคำ จ.บุรีรัมย์	- ชาวบ้านไม่เคยรับทราบข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของโรงโม่มาก่อนเลย

๒.๔.๓ กระบวนการแก้ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรค

(๑) การใช้กลไกตามขั้นตอนทางกฎหมาย

กลไกทางกฎหมายที่ใช้	ปัญหาและอุปสรรค
➢ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของประชาชน หรือการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมตามมาตรา ๔๔ แห่งพ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐	• ชาวบ้านโต้แย้งไม่ทันภายในระยะเวลา • ชาวบ้านไม่ทราบข้อมูลในขั้นตอนๆ นี้ • ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ขาดแกนนำ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ส่วนราชการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร • ไม่ได้รับข้อมูลจากภาครัฐและได้ข้อมูลไม่ถูกต้อง
➢ การโต้แย้ง/ไม่เห็นด้วยในขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรของ องค์การบริหารส่วนตำบล	• อบต. ในหลายๆ พื้นที่เห็นด้วยกับโครงการ ในขณะที่ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย • ขาดแกนนำ

(๒) การใช้กระบวนการร้องเรียน

การร้องเรียน	ปัญหาและอุปสรรค
➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในระดับท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรประจำท้องถิ่น (เดิม) หรือ อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ท้องถิ่น (ปัจจุบัน) ➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในส่วนกลาง ➢ ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจอนุญาตให้ใช้พื้นที่ เช่น กรมป่าไม้ ➢ ร้องเรียนต่อส่วนราชการฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอ, ผู้ว่าราชการจังหวัด ➢ ยื่นหนังสือต่อ อบต. ➢ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	• หน่วยงานรัฐรับเรื่องแล้ว ไม่ดำเนินการ/ไม่ให้คำตอบใดๆ • ลำช้า ไม่รับฟังความเห็นของชาวบ้าน หรือกรณีที่ได้รับจะแก้ปัญหา แต่ก็ไม่มีดำเนินการใด ๆ • ข้าราชการ, ผู้นำชุมชน, อบต. เข้าข้างผู้ประกอบการ • ไม่มีความคืบหน้า ทางอำเภอไม่รับฟังข้อมูลจากชาวบ้าน • หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปิดบัง บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร • อนุมัติโดยไม่ฟังเสียงของประชาชน • ถูกข่มขู่จากเจ้าหน้าที่รัฐ

(๓) การใช้กระบวนการทางสังคม

รูปแบบกระบวนการทางสังคม	ปัญหาและอุปสรรค
➢ การสร้างเวทีประชาคม/เวทีชุมชน หรือเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภายในพื้นที่ ➢ การสร้างองค์ความรู้ในชุมชน ➢ การขยายเครือข่ายการต่อสู้จากชุมชนไปสู่ข้าราชการ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ➢ ประสานงานกับสื่อมวลชน ➢ เปิดเวทีสาธารณะ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ➢ รวมตัวกันชุมนุมประท้วง ➢ แสวงหาข้อมูล และจัดประชุมเพื่อให้ข้อมูลแก่ชุมชน	• ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและความรู้ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม • ขาดการรวมตัวของชาวบ้าน • หน่วยงานรัฐเข้าข้างผู้ประกอบการ • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล • ข้อมูลข่าวสารของชาวบ้านไม่ถูกนำเสนอ • ถูกมองว่าเป็นพวกก่อความวุ่นวาย • ขาดองค์ความรู้ที่จะมาสนับสนุน • ชาวบ้านเกรงกลัวอิทธิพล

๒.๔.๔ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาลผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน

๒.๔.๑ การดำเนินการเชิงรุกในระดับนโยบาย

- ช. ให้นำสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้อย่างเป็นจริง
- ช. เสนอให้มีการยกเลิก การกำหนดพื้นที่แหล่งหินอุตสาหกรรม และหากจะกำหนดพื้นที่ใดเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม ประชาชนและชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจ
- ณ. เสนอให้มีการแบ่งโซนเพื่อการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน
- ญ. เสนอให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางกรอบการจัดทำ EIA การดำเนินการศึกษา EIA และการติดตามตรวจสอบ
- ฎ. ควรมี "คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด" ที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นอิสระ เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหามลพิษร้ายแรงและผลกระทบต่างๆ โดยมีสัดส่วนจากหลากหลายภาคส่วนเพื่อเป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชน
- ฎ. ควรมีมาตรการปกป้องและคุ้มครองนักวิชาการที่เสนอข้อมูลตามหลักวิชาการ
- ฐ. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
- ท. หากชาวบ้านคัดค้านการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน ให้ผู้ประกอบการหยุดดำเนินการไว้ชั่วคราวทันที
- ฒ. ยกเลิกกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินที่ก่อให้เกิดผลกระทบ
- ณ. ควรจัดสรรเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อการคุ้มครองและชดเชยผู้ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน รวมถึงโครงการอื่นที่ก่อให้เกิดผลกระทบ
- ด. หน่วยงานภาครัฐควรปรับปรุงการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- ด. นักกฎหมายของภาครัฐจะต้องมีความกล้าหาญที่จะเข้ามาชี้แนะช่องทาง และใช้มาตรการทางกฎหมายที่ถูกต้อง และเป็นธรรม
- ถ. มาตรการต่างๆ ที่มีอยู่แล้วและที่เสนอไป ควรนำมาใช้ในการแก้ไขอย่างจริงจังและเด็ดขาด
- ท. ควรดำเนินการกับผู้ที่มีอิทธิพลอย่างจริงจังในทุกพื้นที่

๒.๔.๒ การดำเนินการผ่านกระบวนการกฎหมาย

- ช.ให้นำสิทธิตามรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้อย่างเป็นจริง
- ณ.ชุมชนต้องเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
- ญ.ภาครัฐต้องออกกฎหมายให้รัดกุมในการควบคุมการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินมิให้เกิดผลกระทบ
- ฎ.ภาครัฐต้องนำมาตรการยกเลิกใบอนุญาต สัมปทาน ใบอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวน และใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ หากผู้ประกอบการเหมืองหินและโรงโม่หินไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- ฏ.ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสิ่งแวดล้อม
 - ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ EIA และควรเพิ่มบทลงโทษให้นักเสนอต่อผู้จัดทำรายงาน EIA เท็จ โดยเพิกถอนใบอนุญาต และดำเนินคดีทางอาญา
 - ส่วนที่เกี่ยวข้องการติดตาม ตรวจสอบ
- ฐ.มีบทลงโทษที่หนักต่อผู้ประกอบการที่ให้สินบนเจ้าหน้าที่รัฐ
- ท.ภาครัฐควรดำเนินการกับภาคเอกชนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างเด็ดขาด
- ฒ.ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากกิจการเหมืองหินและโรงโม่หินเสนอให้ยกเลิกกิจการเหมืองและโรงโม่หินในพื้นที่ รวมถึงยกเลิกประกาศที่กำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม (ต.หนองกุงแก้ว อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู, ต.ดงมะไฟ อ.สุวรรณคูหา จ.หนองบัวลำภู, ต.ผาสายยอด อ.กิ่งเอราวัณ จ.เลย)

๒.๔.๓ การเสริมสร้างศักยภาพของชาวบ้านและชุมชน

- ฎ.ส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์และใช้สอยทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
- ฏ.ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในทรัพยากรท้องถิ่น
- ฐ.ยังต้องมีการรวมตัว เคลื่อนไหวในระดับพื้นที่ของชุมชนต่อไป โดยแนวทางการต่อสู้จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลมากกว่าการมุ่งเน้นการใช้พลังมวลชน

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ท. เสริมสร้างขีดความสามารถให้เข้มแข็งมากขึ้นในแง่การรวมตัวและข้อมูลทางวิชาการที่จะมาสนับสนุน
 - ฒ. ชุมชนควรพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและการใช้สิทธิของชุมชน
 - ณ. ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลกระทบจากโครงการจากหน่วยงานภาครัฐ
 - ด. เสนอให้มีการทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยภาคประชาชน
 - ต. เสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมความเข้าใจ ปัญหาผลกระทบที่ชาวบ้านและชุมชนได้รับจากการประกอบกิจการเหมืองหิน และโรงโม่หินให้สาธารณะชนได้รับรู้และเข้าใจ
 - ถ. สร้างเครือข่ายพันธมิตร พัฒนาให้เกิดความเข้มแข็ง และขยายเครือข่าย
 - ท. เข้าร่วมในเวทีการประชุมต่างๆ เพื่อเสนอข้อเท็จจริงจากแง่มุมของชาวบ้าน
 - ธ. องค์กรเอกชนต้องร่วมมือกับชุมชนในการทำหน้าที่ตรวจสอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบการและหน่วยงานรัฐ
 - น. นักวิชาการต้องให้การสนับสนุนแก่ชุมชน
 - บ. ร่วมติดตามตรวจสอบโครงการต่าง ๆ โดยร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และเครือข่ายอื่น ๆ
 - ป. ควรดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อหน่วยงานรัฐและผู้ประกอบการ
 - ผ. ผู้มีอำนาจหน้าที่แต่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
-

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

ผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงม่หิน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

ผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน เวทีภาคกลาง

เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ณ ห้องประชุม ๑๐๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบได้มาร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

๑. ทศยา สำราญ	บ้านปungกะเซอร์ ต.น้ำรอบ	กรณีเขาปungกะเซอร์
	อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	
๒. หอมไกล ละลอก	บ้านปungกะเซอร์ ต.น้ำรอบ	
	อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	
๓. ณีฐรา ชมภูษ	บ้านปungกะเซอร์ ต.น้ำรอบ	
	อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	
๔. อเนก จิตต์สุวรรณ	กิ่งอ.เขาชะเมา จ.ระยอง	กรณีเขาชะอางกลางทุ่ง
๕. อุดลย์ เพียรชอบ	กิ่งอ.เขาชะเมา จ.ระยอง	
๖. ภินันท์ โชติรสเศรณี	อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี	กรณีเทือกเขาแรด
๗. นเรศ รักษ์พลเมือง	จังหวัดกาญจนบุรี	
๘. วินิจ โล่เศรษฐกาญจน์	จังหวัดกาญจนบุรี	

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองฯ แล้ว แต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๙. ประพัฒน์ ไหมทอง	ต.ศิลาลอย อ.กิ่งสามร้อย	กรณีโรงโม่ในพื้นที่อ.บาง
	ยอต จ.ประจวบคีรีขันธ์	สะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์
๑๐. บุญญา วิชิตธารารักษ์	ต.ศิลาลอย อ.กิ่งสามร้อย	
	ยอต จ.ประจวบคีรีขันธ์	
๑๑. อุษาวดี อยู่สถาพร	จ.กาญจนบุรี	
๑๒. อภิชาติ รอดถนนอม	จ.กาญจนบุรี	
๑๓. มนตรี ปลอดโปร่ง	ต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ	กรณีเหมืองหินและโรงโม่
	จ. ราชบุรี	หินที่เขาพระเอก
๑๔. มนูญยา อินคล้าย	ต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ	- การขอประทานบัตรเกิด
	จ. ราชบุรี	ในสมัยที่ยังเป็นสภาพตำบล
๑๕. วันชัย เขียมหาญ	ต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ	โดย การ ข อ อนุ ญา ต
	จ. ราชบุรี	ดำเนินการใน ต.ทุ่งหลวง
๑๖. จันทรจิรา อุดม	ต.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ	แต่ พื้นที่ แรก ที่ ได้ รับ
	จ. ราชบุรี	ผลกระทบคือ ต.ดอนแร่

ผลกระทบคือ ต.ดอนแร่
ต่อมาการระเบิดหินขยาย
มายังบริเวณ ต.ทุ่งหลวง
ชาวบ้านจึงรวมตัวกัน
คัดค้าน และยื่นหนังสือต่อ
สำนักพระราชวัง จนสำนัก
พระราชวังมีคำสั่งให้หยุด
การระเบิดและย้อยหิน
- ปัจจุบันหยุดระเบิดหิน
แล้ว
กรณีเขาชีฝอย

๑๗. ชูรัฐ ตั้งจิตรตรง	อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี
๑๘. ชลอ ประสาทเบศว์ภาร	อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี
๑๙. สมพร พูลกัลป์วิทย์	อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี
๒๐. วีระศักดิ์ วิสิฐศักดิ์ชัย	จังหวัดลพบุรี
๒๑. เฉลิม บุญชู	อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว
๒๒. สมชัย พุ่มรักษา	อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว
๒๓. วรจิตร มะยม	อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว
๒๔. อาทิตย์ดยา กิตติวราภรณ์	อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว
๒๕. เสาวลักษณ์ บุตรดีวงศ์	อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว
๒๖. มานะ อีระเศวต	อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว

กลุ่มพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองฯ แต่ต้องการเรียนรู้สภาพปัญหา
ผลกระทบและกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๒๗. จ.ส.อ. ศักดา ทองประสิทธิ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒๘. ธนภพ เกียรติ	จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒๙. จิราพร เฉลิมหล้า	จังหวัดนครนายก
๓๐. จตุพร แซ่ตัน	จังหวัดชลบุรี
๓๑. ประวิทย์ ยิ้มน้อย	จังหวัดชลบุรี
๓๒. เมฆ ชนะมาร	อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี

กรณีการระเบิดและย้อยหิน
เพื่อทำท่าเรือน้ำลึกแหลม
ฉับ (ปี ๒๕๓๓-๓๔) และ
ปัจจุบันมีโครงการจะย้อย
หินเพื่อก่อสร้างท่าเรือสี่ขัง,
สร้างโรงกลั่นน้ำมัน และตั้ง
โรงงานผลิตสารโซเวนท์

หน่วยงานรัฐ

๓๓. สุนิสา มั่นคง	นักโบราณคดี 8 ว กรมศิลปากร
๓๔. กาญจนา ลอยลม	เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ
๓๕. ปิยวดี ลิมาณูสรณ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ
๓๖. อัครวิ ศรจิตติ	ผู้อำนวยการสำนักงานศิลปากรที่ 5 จังหวัดปราจีนบุรี

นักวิชาการ

๓๗. ภาณุวัฒน์ สุริยฉัตร	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
๓๘. ทศวิ สุวรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้สังเกตการณ์ : นักศึกษา

๓๙. อรรถพล เพ็ชรยิ้ม	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๔๐. ปิยะธิดา คุ่มกัน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๔๑. สุภาพร ผมพันธ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๔๒. วีระชน ขุนพิลึก	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๔๓. ปิยนิตย์ พจนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
๔๔. อารี ปานนิล	มหาวิทยาลัยบูรพา
๔๕. ธวัชชัย กันตะวงศ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
๔๖. ศจิมา หุนมาตมา	มหาวิทยาลัยบูรพา
๔๗. จิตนัย สอสอน	มหาวิทยาลัยบูรพา

นักกฎหมาย/ทนายความ

๔๘. ส. รัตนมณี พลกล้า	ทนายความอิสระ
๔๙. นิกร ชวน้ำปาด	ทนายความอิสระ
๕๐. อีร์พันธุ์ พันธุ์ศิริ	นักกฎหมาย บริษัท กฎหมายมีสิทธิและการบัญชี จำกัด
๕๑. สิทธิศักดิ์ สามสี	นักกฎหมาย บริษัท กฎหมายมีสิทธิและการบัญชี จำกัด

สื่อมวลชน

๕๒. มุจลินทร์ เพ็ชรรุ่ง	ศูนย์ข่าวแปซิฟิก
๕๓. สุจิต เมืองสุข	หนังสือพิมพ์ข่าวสด
๕๔. ชลธิดา ภูระหงษ์	หนังสือพิมพ์มติชน
๕๕. สิริกันยา มั่นสูงเนิน	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
๕๖. นริธท์ เพิ่มศักดิ์	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
๕๗. อรพรรณ กิจชุตระกุล	สำนักข่าวเนชั่น
๕๘. จันทร์จิรา พงษ์ราย	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

ผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน เวทีภาคเหนือ

เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุม ศูนย์สตรีศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ ได้มาร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

๑. นายพิสาร หมีนไกร	อ. เนินมะปราง จ. พิชณุโลก	กรณีระเบิดและย่อยหิน อ.เนินมะปราง จ.พิษณุโลก คณะกรรมการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลุ่มน้ำชมพู
๒. นายปิ่น เชื้อนคริ	ต. ผางาม อ.เวียงชัย จ. เชียงราย	ระเบิดและย่อยหิน กรณี ดอยแม่อกฮู
๓. นางเกตุ ช่างใต้	ต. ผางาม อ.เวียงชัย จ. เชียงราย	
๔. นายเฉลิม คิตดี	ต. ผางาม อ.เวียงชัย จ. เชียงราย	
๕. นางหอมหวล บุญเรือง	ต. ผางาม อ.เวียงชัย จ. เชียงราย	
๖. ณัฐนิตี วุฒิธรรมปัญญา	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	กรณีจะมีการดำเนินการเพื่อ เปิดเหมืองถ่านหินลิกไนต์ เวียงแหง
๗. นายเหรียญชัย อ้นคำ	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๘. พะยอม คารมณ	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๙. จันทร์นภา คะอังกู	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๐. นายอ่อง คำอ้าย	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๑. นายโสภณ ภาระะชี	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๒. นางยุพิน เทียนแก้ว	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๓. นายธงจัน มั่นคง	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๔. นางดวงจันทร์ ปัญญาป้อ	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๕. นางประจอน กันใบ	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๖. นางอ่อง ภาระะชี	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๗. นายแดน หลวงคำ	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๘. นายพรภิรมย์ ภาระะชี	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๑๙. นายเพชร กันยา	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๒๐. นายบุญยืน กาใจ	ต. แสนโหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	

๒๑. แจ่มใส สาธุเม	ต. แสนไหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๒๒. นายแดง เรือแก้ว	ต. แสนไหนด อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	
๒๓. นายประพิมพ์ อิทธิลง	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	ระเบิดและย้อยหิน
๒๔. นายบุรณ์ อัครา	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	กรณีแม่แตง
๒๕. ธนู จุ่มปี	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๒๖. อินทอน ปัญญา	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๒๗. สุนทร จิตตวิง	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๒๘. เมืองใจ ปินปอน	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๒๙. นายสำราญ หนองคำ	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๓๐. นายไสว พรหมปัญญา	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๓๑. นายสงกรานต์ คำเขียว	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๓๒. นายสมจิตร อัครา	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๓๓. อำพร วันทา	ต. แม่หอพระ อ. แม่แตง จ. เชียงใหม่	
๓๔. นายยงค์ยุทธ เนตรพงศ์	ต.แม่ลำน้อย อ.แม่ลำน้อย จ.แม่ฮ่องสอน	การเปลี่ยนจากเหมือง ฟลูออไรต์มาเป็นเหมืองหิน /ระเบิดและย้อยหิน

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ แล้ว แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการร้องเรียนต่อ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓๕. นายสำราญ มีอ่วม	ม. 4 ต.ป่าคาย อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์	กรณีโรงโม่หิน
๓๖. นายธนเดช พันธุ์ทหาร	ม. 9 ต.ป่าคาย อ.ทองแสนขัน จ. อุตรดิตถ์	กรณีโรงโม่หิน
๓๗. นายภิกษุ วงศ์ทอง	ม. 1 ต.น้ำพี้อ.ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์	กรณีโรงโม่หิน
๓๘. นางเอมอร พรหมดี	ต. บ้านปิน อ.ลอง จ. แพร่ เครือข่ายชุมชนพึ่งตนเองจังหวัดแพร่	กรณีเหมืองหิน
๓๙. นายสงกรานต์ ยาแดง	ต.บ้านปง อ.หางดง จ.เชียงใหม่	กรณีเหมืองหินและโรงโม่
๔๐. นางสาวสิริมน กัมรัมย์	ต.ช่องแคบ อ.พบพระ จ.ตาก	กรณีโรงโม่หิน
๔๑. นางศิรินาถ แสนนรินทร์	ต.หนองหลวง อ.เมือง จ.ตาก	กรณีเหมืองหิน

กลุ่มพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ แต่ได้รับผลกระทบในกรณีอื่น และต้องการเรียนรู้สภาพปัญหา ผลกระทบและกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๔๒. นายปรีชา น้าพล	ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่	กรณีเหมืองแร่
๔๓. นายวีรเชต ธิมูล	อ.ลอง จ.แพร่	กรณีเหมืองแร่
๔๔. นายนฤตล สุชาติพงศ์	อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	กรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะ
๔๕. นางจินดา นิยมพานิช	อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	กรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะ
๔๖. นางรุ่งนภา โพธิทอง	อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	กรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะ
๔๗. นายจันทร์ ทองภู	อำเภอสมปราบ จังหวัดลำปาง	กรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะ
๔๘. นายวันชัย ตะนะ	อำเภอสมปราบ จังหวัดลำปาง	เหมืองถ่านหิน
๔๙. นายสำรวย มีอ้อม	ป่าชุมชนเขาชั่นก ต.ป่าคายทองแสน จ. อุตรดิตถ์	
๕๐. นางปา คำแดง	ต.ป่าคาย จ. อุตรดิตถ์	

หน่วยงานรัฐ

-

นักวิชาการ

๕๑. นายไพสิฐ พาณิชย์กุล	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
-------------------------	--

องค์กรพัฒนาเอกชน

๕๒. สุรารักษ์ ใจวุฒิ		เครือข่ายพลังงานทางเลือก ภาคเหนือ
๕๓. ชวิศา อุตตะมั่ง	อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	เครือข่ายพลังงานทางเลือก ภาคเหนือ
๕๔. นายสมชัย ศิริชัย		สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ
๕๕. นายณรงค์ชัย โตอินทร์		เครือข่ายส่งเสริมสิทธิการ จัดการทรัพยากรภาค ประชาชนภาคเหนือตอนล่าง
๕๖. นายสาคร กระจ่าย	อ.เถิน จ.ลำปาง	โครงการพัฒนาชีวิตและ สิ่งแวดล้อม
๕๗. นายนิธ วงศ์ชัยวะ	อ.เถิน จ. ลำปาง	

๕๘.	นางสาวประนิดา โคตร แสง	อ. แจ่ม จ. ลำปาง	โครงการฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ แม่น้ำสอย
๕๙.	นางศุภาพร ชนะพันธุ์	อ. หนองม่วงไข่ จ.แพร่	เครือข่ายชุมชนพึ่งตนเอง
๖๐.	นางแสง แสงยาอรุณ	อ.เมือง จ. เชียงใหม่	โครงการเครือข่ายสตรีและ เยาวชนชนเผ่า
๖๑.	บุญตา สืบประดิษฐ์	อ.เมือง จ. เชียงใหม่	กป. อพช. ภาคเหนือ
๖๒.	นายนิคม พุทธา	อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	มูลนิธิคุ่มครองสัตว์ป่า ภาคเหนือ
๖๓.	นายรังสรรค์ น้อยทำช้าง	อ. ทองแสนขัน จ.อุตรดิตถ์	เครือข่ายอนุรักษ์เขาใหญ่
นักกฎหมาย/ทนายความ			
๖๔.	ส. รัตนมณี พลกล้า	ทนายความอิสระ	
๖๕.	ธีรพันธุ์ พันธุ์ศิริ	นักกฎหมาย บริษัท กฎหมายมีสิทธิและการบัญชี จำกัด	
สื่อมวลชน			
๖๖.	อานุภาพ นุ่นสา	สำนักข่าวประชาธรรม	
๖๗.	ศุพิชญ์ ชันต์ปา	นสพ.คมชัดลึก	
๖๘.	อมรินทร์ตรา พรหมपालะ	นสพ.เดอะเนชั่น	
๖๙.	จินตนา กิจมี	นสพ.มติชน	
๗๐.	ธัญกานต์ ทศนภักดิ์	สถานีโทรทัศน์ช่อง 5	

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา
ผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินและโรงโม่หิน เวทีภาคใต้
เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุม อี ๑๐๗
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (หาดใหญ่)

กลุ่มชาวบ้านผู้ร้องเรียนกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑. นายสรสงคราม แซ่มัด	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	กรณีเขาถ้ำแรด
๒. นพ.จรัส สรพิพัฒน์	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	
๓. นางสาวจิราภรณ์ แซ่มัด	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	
๔. นาย ละม้าย ไทหนู	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	
๕. นางสาวลี โชติรัตน์	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	
๖. นายโสภณ ประแก้ว	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	
๗. นางฤทัยรัตน์ โชติรัตน์	ต.ปากแจ่ม อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ แล้ว แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการร้องเรียนต่อ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๘. นายชัยพงศ์ พิบูลย์	ต.ร่อนพิบูลย์ อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช	กรณีโรงโม่หิน
๙. นายสุเทพ พูลช่วย	ต.ร่อนพิบูลย์ อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช	
๑๐. นายสุธรรม ไยวิทย์	ต.ร่อนพิบูลย์ อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช	
๑๑. นายหิรัญ วัตรสังข์	ต.ร่อนพิบูลย์ อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช	
๑๒. นายอาชัญ เกลี้ยงสิน	ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	กรณีเหมืองหิน
๑๓. นายชัยพร หลีเหม	ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา	

กลุ่มพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองหินฯ แต่ได้รับผลกระทบในกรณีอื่น และ
ต้องการเรียนรู้สภาพปัญหา ผลกระทบและกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๑๔. ดรุณี ตัวง้อย	ต.น้ำผุด อ.เมือง จ.ตรัง	กรณีการสร้างอ่างเก็บน้ำ
๑๕. นายสุนทร ช่างเหล็ก	ต.น้ำผุด อ.เมือง จ.ตรัง	
๑๖. นายวิรัตน์ อินตโชติ	ต.น้ำผุด อ.เมือง จ.ตรัง	

๑๗. นางสุจินต์ แจ่มจรัส	ต.ไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช	กรณีเหมืองแร่
๑๘. นส.กรรณิการ์แจ่มจรัส	ต.ไม้เรียง อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช	
๑๙. นายสุพจน์ สง่าทรง	ต.อ่าวลึกน้อย อ.อ่าวลึก จ.กระบี่	อยู่ระหว่างการขออนุญาต
๒๐. นายสัจด์ จันเจือ	ต.อ่าวลึกน้อย อ.อ่าวลึก จ.กระบี่	สร้างโรงโม่หิน
๒๑. นายชินวัฒน์ สุวรรณเลิศ	ต.หูล่อง อ.ปากพันธ์ จ.นครศรีธรรมราช	กรณีลุ่มน้ำ

หน่วยงานรัฐ

-

สถาบันการศึกษา/นักวิชาการ/นักศึกษา

๒๒. ดร.เพ็ญใจ สมพงษ์ชัยกุล	รองคณบดีการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตูป.ณ. ๕๐ หาดใหญ่ สงขลา ๙๐๑๑๒
๒๓. อ.ประภาพร แสงกาญจนวนิช	อาจารย์กฎหมายสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๒๔. อ.เรังชัย ตันสกุล	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ สงขลา
๒๕. อ.สมบุรณ์ พรพิเนตพงศ์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ สงขลา
๒๖. นายคณิต คำทอง	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๒๗. นายธรรมศักดิ์ ศรีสุขใส	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๒๘. หนึ่งฤทัย สังข์จีน	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๒๙. กัญญ์นิจ หลิกภัย	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๓๐. วันพิมา วิริยะนันทวงศ์	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๓๑. ปิยวรรณ นาคินชาติ	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๓๒. นายณัฐวุฒิ นาคงาม องค์กรพัฒนาเอกชน	นักศึกษา คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม
๓๓. นฤมล ขาวนวล	เครือข่ายเกษตรกรทางเลือกภาคใต้

๓๔. นายสุทธิชัย ชื่นชม กรรมการชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช

นักกฎหมาย/ทนายความ

๓๕. ส. รัตน์มณี พลกล้า ทนายความอิสระ

สื่อมวลชน

๓๖. พูนวัฒน์ นาทอง ไร่ทิว

๓๗. สมศรี บุญศิริ หนังสือพิมพ์โพกัสภาคใต้

๑๕. ก่อง วันศิริ	ต.ด่านช้าง อ.นากลาง จ.หนองบัวลำภู	โรงโม่หิน
๑๖. ประยูร คงฉาย	ต.วังสวาป อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๑๗. สฤชต์ ตู้ประเสริฐ	ต.วังสวาป อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๑๘. สวน เดชบำรุง	ต.วังสวาป อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๑๙. เลิศ จรหม่าน	ต.วังสวาป อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๒๐. บุญแสงอิน ทรรณู	ต.วังสวาป อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๒๑. วิสัย สังข์พิมพ์	ต.วังสวาป อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๒๒. ไพรวลย์ พิตะ	บ้านวังผาดำ อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๒๓. จรัส บุญยั้ง	บ้านวังผาดำ อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน
๒๔. สุริยัน ตลับเงิน	บ้านวังผาดำ อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น	โรงโม่หิน

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองฯ แล้ว แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๕. ประเวช มุลกลาง	ต.ผาสามยอด กิ่งอ.เอราวัณ จ.เลย	โรงโม่หิน
๒๖. สมพร ขติษร	ต.ผาสามยอด กิ่งอ.เอราวัณ จ.เลย	โรงโม่หิน
๒๗. คำ บุตรศรี	ต.โคกมะม่วง อ.ประจำ จ.บุรีรัมย์	โรงโม่เขาอังคาร
๒๘. สมพร เก็นนอก	ต.โคกมะม่วง อ.ประจำ จ.บุรีรัมย์	โรงโม่เขาอังคาร
๒๙. วัง ประจงบัว	ต.โคกมะม่วง อ.ประจำ จ.บุรีรัมย์	โรงโม่เขาอังคาร

กลุ่มพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองฯ แต่ต้องการเรียนรู้สภาพปัญหาผลกระทบและกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓๐. อภิญา กรรณลา	ด.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย	จ.ประชาคมจังหวัดเลย
๓๑. เดชา คำบ้านเมือง	กิ่งอ.ประจักษ์ศิลปาคม จ.อุดรธานี	กลุ่มศึกษาปัญหาดินเค็ม และการจัดการทรัพยากรแร่ ภาคอีสาน
๓๒. วิเชียร แสนแก้ว	อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	กลุ่มศึกษาปัญหาดินเค็ม และการจัดการทรัพยากรแร่ ภาคอีสาน
๓๓. สมพงษ์ เผ่าบ้านฝาง	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ชมรมชาวบ้านฟื้นฟู เศรษฐกิจชุมชน
๓๔. แก่น ช่วยหาญ	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ชมรมชาวบ้านฟื้นฟู เศรษฐกิจชุมชน
๓๕. อุดม ตาดี	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ชมรมชาวบ้านฟื้นฟู เศรษฐกิจชุมชน
๓๖. เข็ม แสนวังสี	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ชมรมชาวบ้านฟื้นฟู เศรษฐกิจชุมชน
๓๗. หนู โคนเห็ม	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ชมรมชาวบ้านฟื้นฟู เศรษฐกิจชุมชน
๓๘. บุญเกิด มหามูล	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	ชมรมชาวบ้านฟื้นฟู เศรษฐกิจชุมชน
๓๙. ทองจันทร์ วิเศษพวง	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	กรณีบ่อก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง
๔๐. เพียร สีสันทา	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	กรณีบ่อก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง
๔๑. เด่นชัย คำแพงหา	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	กรณีบ่อก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง
๔๒. คำปิ่น วิเศษพงษ์	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	กรณีบ่อก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง
๔๓. เคน ช่างจักร	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	กรณีบ่อก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง
๔๔. ฉวาง บัวจาง	ด.ม่วงหวาน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น	กรณีบ่อก๊าซธรรมชาติ น้ำพอง

๔๕. บุญมา หลานวงศ์	ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	สิ่งแวดล่อมน้ำพอง
๔๖. สีทอง ลำมะนา	ต.โคกสูง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น	สิ่งแวดล่อมน้ำพอง
๔๗. ทวี จันทร์มา	ต.ศรีสุข อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ดินเค็ม
๔๘. ชมเชย สุทธิพิย์	ต.ศรีสุข อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	ดินเค็ม
๔๙. วิน ดำดี	ต.โคกมน อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์	ดินเค็ม
๕๐. ประกาย ขวัญคง	ต.โคกมน อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์	ดินเค็ม
๕๑. สมพาน ใจกล้า	ต.ลำนางรอง อ.โนนดิน จ.บุรีรัมย์	สวนป่าแดง
๕๒. มณี บุญรอด	บ้านสังคม ต.ห้วยสามพาด กิ่งอ.ประจักษ์ จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
๕๓. สาพูเพียว โธชาวี	ห้วยสามพาด กิ่งอ.ประจักษ์ จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
๕๔. ประจวบ แสนพงษ์	ห้วยสามพาด กิ่งอ.ประจักษ์ จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
๕๕. เต๋นชัย คำแพงตา	ห้วยสามพาด กิ่งอ.ประจักษ์ จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
๕๖. บุญทัน อุปถัมย์	ต.นาม่วง จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
๕๗. สมยศ นิลดำ	บ้านสังคม ต.ห้วยสามพาด จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
๕๘. อุเทน ภูระหงษ์	บ้านอีทุย จ.อุดรธานี	โครงการเหมืองแร่โปแตช
หน่วยงานรัฐ		
๕๙. มงคล ธนะนาวานุกุล	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ขอนแก่น
๖๐. วิรุณภพ สุภาพ	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ขอนแก่น

๖๑. สมพงษ์ เขียวแจ่ม	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑๐
๖๒. วงศ์วิวรรธ ธนศิลป์	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๑๐
๖๓. เจริญชัย ศิริคุณ	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๙
๖๔. สมพงษ์ บุญเรือง	อ.เมือง จ.อุดรธานี	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๙
๖๕. พัทธภา ศิริจงประเสริฐ	อ.เมือง จ.อุดรธานี	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๙
๖๖. รจนา อินทรธิดา	อ.เมือง จ.อุดรธานี	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๙

สถาบันการศึกษา/นักวิชาการ/นักศึกษา

๖๗. สันติภาพ ศิริวัฒนไพบุลย์	อ.เมือง จ.อุดรธานี	สถาบันราชภัฏอุดรธานี
------------------------------	--------------------	----------------------

องค์กรพัฒนาเอกชน

๖๘. นายสุเมธ บุญสติ	อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	
๖๙. นายวันชัย จออ่อนศรี	อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	
๗๐. นายปราโมทย์ ผลภิญโญ	อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	โครงการศึกษาและสำรวจข้อพิพาทและความขัดแย้งปัญหาที่ดินในประเทศไทยระยะที่ ๑
๗๑. นายพิเชษฐ์ ศรีสังวาลย์	อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	โครงการวิจัยสภาพปัญหาผลกระทบจากการประกอบโรงงานอุตสาหกรรมเกลือสินเธาว์
๗๒. ภัชราภรณ์ ตาคำ	อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	โครงการวิจัยสภาพปัญหาผลกระทบจากการประกอบโรงงานอุตสาหกรรมเกลือสินเธาว์
๗๓. กนกวรรณ บุตรศรี	อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม	โครงการวิจัยสภาพปัญหาผลกระทบจากการประกอบโรงงานอุตสาหกรรมเกลือสินเธาว์

๗๔. อรุณช ผลภิญโญ	อ.กัณฑ์รัชชัย จ.มหาสารคาม	โครงการจัดการทรัพยากร น้ำต้นเขิน
๗๕. วนิตา วีระกุล	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนา สุขภาพภาคประชาชน
๗๖. ปฎิวัติ เฉลิมชาติ	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	องค์กรผู้บริโภคจังหวัด ขอนแก่น
๗๗. วิเชียร พรบัณฑิต	ต.โคกสูง อ.เมือง จ.ขอนแก่น	เครือข่ายชุมชนเมือง
๗๘. รัฐเขต แจ้งจำรัส	ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ. ขอนแก่น	
๗๙. วิเชียร แสนแก้ว	ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ. ขอนแก่น	

นักกฎหมาย/ทนายความ

๘๐. ดวงเด่น ภูทิพย์	ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สำนักกฎหมายเนติธรรม
๘๑. คุ่มพงษ์ ภูมิเขียว	อ.เมือง จ.ขอนแก่น	สภาทนายความ
๘๒. ส.รัตนมณี พลกล้า	ทนายความอิสระ	

สื่อมวลชน

๘๓. เอกวัฒน์ ลิ้มศรี	ผู้จัดการรายวัน
----------------------	-----------------

นักการเมือง

๘๔. ดุลย์เดช สระบุญ	ส.ท.ภูกระดึง
---------------------	--------------

